GRØNT REGNSKAB 2023

danmarks økologiske jordbrugsfond

DANSK ØKOJORD

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

”Fondens formål er at bidrage til mere natur, bedre miljø og til generationsskifte i landbruget i Danmark ved at fastholde og øge det økologiske landbrugsareal i Danmark”

FORORD

At arbejde henimod FN's Verdensmål indebærer konkrete skridt i den virkelige verden og samvirke mellem mange mennesker.

Danmarks Økologiske Jordbrugsfond er stiftet af Økologisk Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening i 2017. Fondens formål er formuleret i få, men stærke ord: "Fondens formål er at bidrage til mere natur, bedre miljø og til generationsskifte i landbruget i Danmark ved at fastholde og øge det økologiske landbrugsareal i Danmark". Fonden stiftede året efter datterselskabet Dansk Økojord. Herigennem efterleves fondens formål ved at købe landbrugsejendomme i Danmark og overlade den daglige forvaltning af jorden til kompetente forpagtere. Selskabets knap 1.000 aktionærer har tilført en aktiekapital på over 40 mio. kr. og dermed gjort det hele muligt. Allerede ved læsning af formålet står det klart, at Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og Dansk Økojord arbejder med flere bundlinjer. Selvfølgelig skal økonomien hænge sammen, men vi skal kunne meget mere end det.

Vi arbejder med én af vores allervigtigste, men også begrænsede og sårbare, ressourcer, nemlig jorden - den levende jord, som er grundlaget for frembringelse af vores fødevarer. Men som også påvirker vores grundvand, klima, biodiversitet, vandmiljø og omgivelser i øvrigt, og som udgør en væsentlig del af vores danske landskab. Alle borgere har et medansvar for, hvordan vi forvalter vores jord – og vi, der arbejder konkret med landbrugsjord, har naturligvis et ganske særligt ansvar.

Til at redegøre for den påvirkning, vores virksomhed har på omverdenen, har vi udviklet et grønt regnskab, der tager udgangspunkt i 9 af de i alt 17 verdensmål. For hvert verdensmål nævner vi det relevante verdensmål og de delmål, som vi arbejder med. Herefter bringer vi eksempler på, hvordan vi arbejder med målet, og hvilke resultater vi har opnået. Resultaterne kommer af mange menneskers indsats: Aktionærerne, der tilfører kapitalen, Dansk Økojords engagerede medarbejdere og bestyrelse, samt ikke mindst vores forpagtere, der driver konkrete – og meget forskellige - virksomheder på de arealer, vi har påtaget os ansvar for.

Jorden er, ligesom de fleste af menneskehedens fælles ressourcer, udsat for et stigende pres, som allerede har fået alvorlige konsekvenser. Se blot på vores danske havmiljø. Opgaven for de nærmeste år og årtier bliver at få bragt de menneskelige aktiviteter i overensstemmelse med planetens bæreevne, det man også kalder de planetære grænser. Ganske særligt skal vi tænke vores fødevareproduktion og arealforvaltning på en helt anderledes og meget mere helhedsorienteret og langsigtet måde. Det er en forpligtelse, vi har overfor nulevende og kommende generationer.

Det vil vi i Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og Dansk Økojord sammen med vores mange interessenter gerne bidrage til og give nogle bud på – bud, som vil være i stadig udvikling. Vi håber samtidig, at vores bidrag inspirerer andre.

God læselyst!

Af Lars Pehrson, formand for bestyrelsen for Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og Dansk Økojord A/S

Indholdsfortegnelse

STOP SULT 7

RENT VAND & SANITET 8

BÆREDYGTIG ENERGI 9

ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST 10

ANSVARLIG FORBRUG OG PRODUKTION 11

KLIMAINDSATS 12

LIVET I HAVET 13

LIVET PÅ LAND 14

PARTNERSKAB FOR HANDLING 15

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Stoppe sult, opnå fødevaresikkerhed og forbedret ernæring samt at fremme bæredygtigt landbrug.

2 STOP SULT

6 RENT VAND OG SANITET

Sikre bæredygtig adgang og forvaltning af vand.

7 BÆREDYGTIG ENERGI

Sikre at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til overkommelig pris.

Vi skal fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse samt anstændigt arbejde til alle.

8 ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

Vi skal sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer.

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

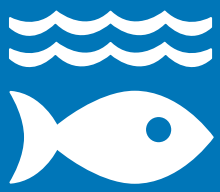

13 KLIMA-INDSATS

Vi skal bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer.

14 LIVET I HAVET

Vi skal handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser.

Vi skal beskytte, genoprette og støtte bæredygtigt brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

15 LIVET PÅ LAND

Vi skal revitalisere det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og styrke midlerne til at nå målene.

17 PARTNERSKABER FOR HANDLING

Hvis en given fødevare-produktion skal have en berettigelse i fremtiden, skal den levere andet end bare fødevarer

STOP SULT

2

2-3:	Produktivitet & indkomst for små landbrug. Finansielle tjenester.
2-4:	Bæredygtige fødevareproduktionssystemer. Bevare økosystemer. Tilpasse til klimaforandringer.
2-5:	Genetisk diversitet.
2-A:	Investeringer øges.

EKSEMPLER

- Støtte mindre landbrug med produktion af højværdiafgrøder.
- Ny finansieringsform.
- Klimahandlingsplaner.
- Natur-vildtpleje for øget diversitet og bevarelse af økosystemer.
- Opfordre til nye sorter. Formidle kontakt til møllerier, som modtager af andre sorter, herunder gamle danske sorter.
- I takt med øget aktiekapital, investere i mere jord.
- Modellen som inspirationskilde for andre lande.

OPNÅET

- 50 % af alle forpagtere er i småskala.
- Klimahandlingsplaner, natur- og vildtplejeplaner hos samtlige forpagtere.
- Opfordret tre planteavlere til at arbejde med nye sorter, to er konkret i gang.
- Finansieringsmodellen har vist sin berettigelse.
- Der investeres løbende.
- Samarbejde med stor fødevareproducent af grønne produkter.
- Der arbejdes med forretningsudvikling på plantebaseret kost/råvarer til detail.
- Samarbejder med firma, der ønsker økologisk sortsudvikling.

6

RENT VAND & SANITET

6-1:	Give alle adgang til rent drikkevand
6-3:	Styrke vandkvaliteten
6-4:	Sikre forsyningen af ferskvand
6-6:	Beskytte og genoprette økosystemer i og omkring vand

**Et BNBO-område (Beskyttet Natur, Biodiversitet og LandskabsOmråde) er et område, der er udpeget til at beskytte og bevare natur, biodiversitet og landskaber mod udvikling og andre menneskelige aktiviteter for at sikre deres langsigtede bevarelse.*

- Investere i drikkevandsområder.
- Økologiske dyrkning i overfladen.
- Tæt samarbejde med drikkevandsforsyningen.
- Natur-vildtplejeplaner på arealerne.
- Sikre samtlige arealer landbrugsjord en beskyttelse mod pesticider.

Eksempler

- Mere end 140 hektar jordbesiddelse over drikkevandsområder.
- Alle 12 forpagtere færdige eller i proces omkring natur- og vildtplejeplan.
- Intensivt samarbejde med forsyningsvirksomheder: DANVA og Danske Vandværker.
- Mere end 820 hektar beskyttet mod pesticider og kunstgødning.
- Samarbejde med kommuner om lokal indsats.
- Deltagende i Region Sjællands indsats for bæredygtig drikkevandsbeskyttelse.
- Arbejder med DANVA og Danske Vandværker på fondsmodel til beskyttelse af drikkevand for hele landet.
- Er i proces med etablering af lokalbaserede løsninger med drikkevand som fokus.
- Politisk lobbyarbejde for drikkevandsbeskyttelse.
- Artikler om behovet for drikkevandsbeskyttelse.
- Mødeaktivitet med hele branchen samt relevante politikere.
- Udviklet model for BNBO* løsning.
- Lavet 2 konkrete aftaler med vandforsyninger.
- Partnerskabsaftale med FORS.
- Intensivt samarbejde med HOFOR.

Opnået

7

BÆREDYGTIG ENERGI

7-2:	Forøge andelen af vedvarende energi.
7-3:	Fordoble energieffektiviteten.
7-A:	Styrk adgangen til investering inden for ren energi.

- Dialog med forpagtere om forøgelse anvendelse af vedvarende energi.
- Energiforsyningen til ejendomme altid grøn energi.
- Via klimahandlingsplaner og energioptimering sikre at forpagter bliver mere energieffektiv på bedriften.
- Afdække potentialer på ejendommen for investeringer i vindmøller, solceller el. andet.
- Indgå i partnerskaber med energisektoren.
- Udvide Fondens formål til også at investere i vedvarende energi, måske på fondens arealer.

Eksempler

- Alle forpagtere arbejder med klimahandlingsplaner, herunder optimeret drift af maskiner.
- Alle forpagtere opfordret til at købe grøn strøm ved leverandører.
- Det ene bygningssæt, som ejes, drives hovedsaligt med grøn energi.
- Dialog med energisektoren om løsninger.
- Arbejder med forpagtere i forhold til biogas .
- Opfordrer , støtter og i enkelte tilfælde medfinansierer tiltag, hos forpagtere, der kan fremme en co2 neutral energiforsyning.
- Hjemtaget tilbud på 200 m2 solcelleløsning på domicil ejendom evt. kombineret med batteriløsning.

Opnået

ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST

8

8-1:	Skabe bæredygtig vækst.
8-2:	Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation.
8-4:	Bruge ressourcerne effektivt i forbrug og produktion.
8-5:	Anstændigt arbejde med lige løn.
8-8:	Hjælpe unge i arbejde, uddannelse og praktik.
8-9:	Beskyt arbejdstagerrettigheder og skab sikre arbejdspladser.
8-10:	Støt op om bæredygtig turisme. Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser.

Eksempler

- Økologisk produktion med fortsat stigende vækstrater.
- Animere og opfordre forpagtere til at fokusere på økonomisk produktivitet i samarbejde med sektoren.
- Konstant fokusering hos forpagter på forbrug og produktion.
- Ingen ansatte uden overenskomst.
- Generationsskifte som en del af formålet.
- Løbende kontakt med uddannelsesmiljøer.
- Alle forpagtere ved cvr. nr underlagt bla. arbejdsmiljølovgivning.
- Udnytte potentialer for flere forretningsområder, herunder turisme, social indsats m.m.
- Åbne døre til finanssektoren, tæt samarbejde med samme sektor, udfordre systemet med nytænkning.

Opnået

- Fornuftige driftsresultater for 2023 for alle forpagtere, trods store udfordringer i branchen.
- Der er sket eller iværksat glidende generationsskifte på samtlige ejendomme.
- Meget frugtbart samarbejde med Andelskassen Merkur (6 ud af 12 forpagtere).
- Forretningsudvikling for at sikre højere niveau i værdikæden.
- Skabt 15-17 jobs siden 2018.

12

ANSVARLIG FORBRUG OG PRODUKTION

12-2:	Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt.
12-3:	Halver madspildet både i produktion og hos slutbruger.
12-4:	Håndter affald forsvarligt.
12-5:	Reducer affaldsmængden betydeligt.
12-6:	Motiver virksomheder til at agere bæredygtigt.
12-8:	Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt.

- Udnyt ressourcerne i luft, vand og jord. Skab samspil i natur og dyrkningsflade.
- Forpagtere har opmærksomhed på madspild i produktionen og påvirker aftager af produkter.
- Håndter affald både privat og i produktion, søg at reducere affaldsmængde.
- Skab god relation til aftager af produkter og leverandører til bedriften og motiver.
- Indgå i relevante fora, hvor bæredygtighedsdagsordenen foregår.
- Deltag så vidt muligt i debatten og inviter til bedriftsbesøg mm. bl.a. skoleklasser.

Eksempler

- Forpagter har leveret produkter direkte til forbrugerne, herunder aktionærer.
- Fagligt dygtige forpagtere, som dagligt arbejder med ressourceforbrug og spild.
- Alle forpagtere har reduceret kvælstoftilførsel.

Opnået

KLIMAINDSATS

13

13-1:	Styrke modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede katastrofer

Eksempler

- Udnyt ressourcerne i luft, vand og jord. Skab samspil i natur og dyrkningsflade.
- Forpagtere har opmærksomhed på madspild i produktionen og påvirker aftager af produkter.
- Håndter affald både privat og i produktion, søg at reducere affaldsmængde.
- Skab god relation til aftager af produkter og leverandører til bedriften og motiver.
- Indgå i relevante fora, hvor bæredygtighedsdagsordenen foregår.
- Deltag så vidt muligt i debatten og inviter til bedriftsbesøg mm. bl.a. skoleklasser.

Opnået

- Alle forpagtere er i gang med at udvikle en klimahandlingsplan i samarbejde med Innovationscenter for Økologisk Landbrug.
- Etablering af vådområder på relevante ejendomme.
- Alternative sorter indtænkt i kommende vækstplan.
- Der er rejst 12 hektar klimaskov.
- De animalske produktioner arbejder med optimering af foderforbrug og mest mulig egenproduktion af foder.
- Der arbejdes mere og flere steder med carbon farming, regenerative metoder, herunder pløjefri dyrkning.
- Skovlandbrug kom i proces fra 1. januar 2023.
- Indgået aftaler med andre aktører om yderligere skovrejsning.
- Frasolgt jord til skovrejsning.
- Indgået aftale med lokal borgerdrevet forening om skovrejsning.
- Videreført aftale med virksomhed om skovrejsning.

14

LIVET I HAVET

14-1:	Reducer havforurening
14-2:	Beskyt og genopret havets økosystemer
14-3:	Minimer forsuring af havene
14-5:	Beskyt kyst-og havområder

- Stærk styring omkring næringsstoffers vandring
- Særlige indsatser omring kystområder (Fx Roskilde Fjord, Nationalparken Vadehavet)
- Stor indsats for at sikre overskydende kvælstof - opsamles på bedriftsniveau

Eksempler

- Reduceret kvælstoftilførsel på alle ejendomme
- Efterafgrøder på samtlige ejendomme

Opnået

LIVET PÅ LAND

15

15-1:	Bevar og genopret økosystemer på land og i ferskvand
15-2:	Stop skovrydning og genopret ødelagte skove
15-3:	Bekæmp ørkendannelse, og genopret udpint jord
15-5:	Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder
15-6:	Giv flere adgang til genetiske ressourcer og deres fordele
15-8:	Begræns invasive arter
15-A:	Mobiliser finansiering for at beskytte og bruge naturen bæredygtigt
15-B:	Finansier og skab incitament til bæredygtigt skovbrug

- Natur-og vildtplejeplaner på samtlige ejendomme
- Arbejde aktivt med skovrejsning, bevare bestående skove og genoprette ødelagte skove
- Jordens frugtbarhed som element i daglig drift, herunder reduceret jordbearbejdning
- Anvende robuste gamle sorter, bruge gamle husdyrracer
- Bekæmpe aktivt invasive planter, som mårhund, amerikansk flodkrebs osv.
- Mangfoldiggøre skovprojekter, som er bæredygtige og økonomiske relevante, fx specialopgave Københavns Universitet (Forst kandidater) på ejendommen i Silkeborg
- Animere forpagtere til at integrere skovdrift som en del af den samlede drift
- Indgå i samarbejder med relevante aktører for skabelse af finansieringsmuligheder for den enkelte forpagter og / eller andre, som vil formålet (forsyningsvirksomheder)
- Bygge bånd mellem by og land, direkte afsætning, aktionærkontakt med forpagtere

Eksempler

- Alle eksempler er i højere eller mindre grad bragt i spil på samtlige ejendomme

Opnået

17

PARTNERSKAB FOR HANDLING

17-17:	Tilskynd til effektive partnerskaber

- Gårdråd eller bestyrelse på samtlige ejendomme
- Samarbejde med relevante foreninger og organisationer
- Indgå samarbejder med kommuner, forsyningsvirksomheder m.fl.
- Påvirk det politiske niveau
- Præsentere vores model for relevante lande, herunder udviklingslande

Eksempler

- Gårdråd/bestyrelse på 10 af 12 ejendomme ,resten i proces
- Intenst samarbejde med Fondens opdragsgivere.
- Samarbejde med forsyningsvirksomheder, kommuner og organisationer.
- Løbende påvirkning af det politiske niveau.
- Model præsenteret på regeringsniveau i Ghana.
- Model anvendt af Greenpeace i forhold til tilsvarene model i Sverige.
- Medlem af europæisk netværk, Access to Land.

Opnået

Dansk Økojord & Danmarks Økologiske Jordbrugsfond

går forrest for vores natur, klima og landbrug:

Dyrevelfærd

Dyr skal behandles med respekt og tilgodeses på deres naturlige behov. Vi skal væk fra industritænkning og tilbyde alle vores husdyr optimale forhold. Køer på græs, grise under åben himmel, med mulighed for at rode i jorden osv.

Rent drikkevand

Ved en økologisk produktion skåner vi grundvandet, vores allesammens drikkevand, for mødet med pesticider og kunstgødning. Hvis privilegiet at hente rent drikkevand skal opretholdes i fremtiden, må al sprøjtning stoppe, herunder også anvendelse af PFAS-stoffer.

Øget biodiversitet

Når arter forsvinder, så begrænser vi også menneskets muligheder. Når den vilde bi er væk, hvem skal så bestøve vores planter? Arter er en del af det naturlige miljø og artsrigdom skaber diversitet og samspil, naturen er et stort samspil, vi skal passe på.

Mere og bedre natur

Flere og flere arter er truet, blandet andet fordi arealerne til deres liv indskrænkes. Økologisk fødevareproduktion skal ske i pagt med naturen - ikke på trods.

Læs mere om vores formål, vores projekter, ejendomme og vores indsatser på:

www.danskokojord.dk

Her kan du også investere direkte i fremtidens jordbrug i Danmark